

Nachtlucht

Eerder verschenen in de reeks Bint Klassiek

De kern van de zaak – Graham Greene

Thérèse – François Mauriac

Aan een onbekende god – John Steinbeck

Antoine
de Saint-Exupéry

NACHT VLUCHT

B Uitgeverij Bant

Vertaling Hetty Renes
Revisie vertaling Uitgeverij Bint
Eerder verschenen bij Uitgeverij C.J. Goossens BV te Hilversum
(1982)

ISBN: 978-94-92612-08-3
NUR: 302

Oorspronkelijke titel *Vol de nuit*
Omslagontwerp Studio Ron van Roon
Binnenwerk Gewoon Geertje
Drukwerk Wilco Amersfoort

© Herziene vertaling Uitgeverij Bint Amersfoort 2017

De uitgever heeft alles in het werk gesteld om de rechthebbenden van dit werk te achterhalen. Dat is slechts ten dele gelukt. Mocht u menen enige aanspraak te maken op welke rechten dan ook, dan wordt u verzocht contact op te nemen met de uitgever.

Niets uit deze uitgave mag openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, internet, of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Opgedragen aan Didier Daurat

I

Onder het vliegtuig trokken de heuvels reeds hun donkere spoor in het goud van de avondhemel. De vlakten begonnen gloeiend op te lichten, maar met een onuitputtelijk licht. In dit land hielden ze nooit op hun gouden gloed af te geven, net zo min als na de winter hun sneeuw.

Vlieger Fabien, die vanuit het verre zuiden de post van Patagonië naar Buenos Aires bracht, herkende de nadering van de avond aan tekenen alsof de hemel het water van een haven was, de kalmte, de lichte rimpeeling waartegen de stille wolken zich ternauwernood aftekenden. Hij liep een immense, gelukzalige rede binnen.

Hij had, in deze rust, ook kunnen denken dat hij een langzame wandeling maakte, bijna als een herder. De schaapherders van Patagonië trekken zonder zich te haasten van de ene kudde naar de andere. Hij trok van de ene stad naar de andere, hij was de herder van de

stadjes. Om de paar uur kwam hij ze tegen. Ze lesten hun dorst aan de oevers van de rivieren, of graasden op hun vlakten.

Soms, na honderd kilometer steppelandschap dat nog verlatener was dan de oceaan, vloog hij over een eenzame boerderij die, als ze achter hem weggleed, haar lading mensenlevens leek mee te voeren over een golf van weilanden. Dan groette hij met zijn vleugels dat schip.

‘San Julian is in zicht. We landen over tien minuten.’ De telegrafist gaf het bericht door aan de stations op de route. Verspreid over vijftwintighonderd kilometer, van de Straat van Magellaan tot aan Buenos Aires, rijgen vrijwel dezelfde landingsbanen zich aaneen. Maar dit veld doemde op langs de grenzen van de nacht, zoals in Afrika achter het laatste gekoloniseerde gehucht de geheimzinnigheid begint.

De telegrafist gaf de vlieger een briefje door. ‘Er zit zo veel onweer in de lucht dat mijn ontvangst stoort. Blijf je in San Julian overnachten?’

Fabien glimlachte. De hemel was zo kalm als een aquarium en alle vliegvelden voor hen meldden ‘onbewolkt, windstil’.

Hij antwoordde: ‘We vliegen door.’ Maar de telegrafist was van mening dat ergens in de nacht onweer verscholen lag, zoals wormen zich verstoppen in een vrucht. Het beloofde een mooie nacht te worden, maar ook een verraderlijke en het stond hem tegen die duisternis in te gaan en daar misschien op een wormstekige plek te stuiten.

Toen hij met een langzaam draaiende motor de daling naar San Julian had ingezet, voelde Fabien zich opeens moe. Alles wat het leven voor mensen prettig maakte kwam steeds groter op hem af, hun huizen, hun cafeetjes, de bomen langs hun lanen. Hij voelde zich een veroveraar die na een leven van overwinningen neerziet op de landerijen van zijn rijk en daar het simpele geluk van de mensen ontdekt. Fabien verlangde ernaar de wapens af te leggen, zijn moeheid en zijn stijve spieren te voelen, want ook in je klachten kun je rijk zijn, en hier leven als een eenvoudig man die vanuit zijn raam naar een roerloos beeld kijkt. Hij zou dit kleine dorp hebben geaccepteerd zoals het was: wanneer je eenmaal gekozen hebt, stel je je tevreden met je levenslot en kun je ervan houden. Het legt je beperkingen op, net als de liefde. Fabien had hier lange tijd willen blijven, hier zijn aandeel in de eeuwigheid willen opnemen. De stadjes waarin hij doorgaans niet meer dan een uur doorbracht, de tuinen met hun oude muren die hij kruiste, leken voor eeuwig buiten hem om voort te zullen bestaan. Het dorp kwam steeds dichterbij en legde zich voor de bemanning open. Fabien dacht aan vriendschap, aan lieve meisjes, aan de intimiteit van witte tafellakens, aan alles wat zich langzaam gereedmaakt voor de eeuwigheid. Het dorp snelde al rakelings onder de vleugels door en onthulde het geheim van zijn tuinen die nu niet door hun muren werden beschermd. Maar toen hij eenmaal geland was, wist Fabien dat hij niets had gezien, niets dan het trage bewegen van een paar mensen tegen een stenen decor. Dit dorp weigerde,

alleen al door zijn onbeweeglijkheid, zijn hartstochten prijs te geven, weigerde zijn stille vreugden te tonen. Om die te ontdekken zou hij zijn leven van actie vaarwel moeten zeggen.

Toen de tien minuten van de tussenlanding voorbij waren, moest Fabien weer vertrekken. Hij draaide zich om naar San Julian. Het dorp was niet meer dan een handvol lichtjes, een stuk of wat sterren, tot ook de laatste vage lichtpuntjes die nog eenmaal zijn verlangen opwekten, in de duisternis oplosten.

‘Ik kan de instrumenten niet meer zien, ik doe het licht aan.’ Hij drukte op de knoppen, maar in het blauwe avondlicht wierpen de rode lampen van de cockpit zo’n vaag schijnsel over de meters en wijzers dat ze er niet door oplichtten. Hij hield zijn vingers voor een gloeilamp. Ze veranderen nauwelijks van kleur.

‘Te vroeg.’

Toch kwam de nacht opzetten. Als een dikke donkere rook vulde hij de valleien, die niet meer van de vlakten te onderscheiden waren. In de dorpen gingen de lichten al aan, het werden sterrenbeelden die met elkaar in contact leken te staan. Met een gebaar van zijn vinger liet hij zijn navigatielichten knipperen en seinde terug naar de dorpen. De aarde was omspannen door lichtsignalen, elk huis ontstak zijn ster tegenover de eindeloze nacht, zoals een vuurtorenlicht wentelt over de zee. Alles waarachter menselijk leven schuilging fonkelde en glinsterde. Met bewondering zag Fabien hoe de overgang naar de nacht dit keer verliep, langzaam en fraai, als het binnenlopen in een rede.

Hij boog zich voorover in de cockpit. Het radium van de wijzers begon op te lichten. De piloot controleerde een voor een de meters. Alles was in orde. Hij stelde vast dat hij stevig in de lucht hing. Hij liet zijn vinger over een stalen spant glijden en voelde hoe door het metaal zachtjes leven stroomde: het trilde niet, het leefde. De 500 PK van de motor veroorzaakten in het metaal een lichte trilling die het koude, gladde oppervlak in een fluwelen huid veranderde. En ook dit keer onderging de piloot bij het vliegen geen duizeling, geen roes, maar de geheimzinnige werking van trillend vlees.

Hij had nu een eigen wereld om zich heen geschapen en moest zich daarin bewijzen om zich op zijn gemak te voelen. Zijn vingers gleden over het schakelbord en raakten een voor een de knoppen aan. Hij ging wat verzitten, leunde achterover en zocht de beste positie om het evenwicht te voelen van de vijf ton metaal die door de beweeglijke nacht werd gedragen. Daarna tastte hij om zich heen, duwde de noodlamp op haar plaats, liet haar los, pakte haar weer op, zorgde ervoor dat ze niet kon wegglijden en liet haar opnieuw los, om iedere knop en hendel te bevoelen, om ze trefzeker te kunnen vinden en zijn vingers blindelings de weg te leren in de duisternis. Pas toen zijn vingers feilloos gehoorzaamden stond hij zichzelf toe een lamp te ontsteken, zijn cockpit versierd te zien met duidelijk zichtbare instrumenten. Hij zag nu alleen nog op de meters hoe hij de nacht binnenvloog, als een duik in het duister. Aangezien er niets weifelde, trilde of heen

en weer bewoog, en de gyroscoop, de hoogtemeter en het toerental van de motor constant bleven, rekte hij zich wat uit, liet zijn hoofd tegen het leer van de stoel rusten en verzonk, zoals zo vaak tijdens een vlucht, in een diepe overpeinzing waarin hij zich overgaf aan een onbestemd verlangen.

Toen ontdekte hij, als een nachtwaker in het diepst van de duisternis, hoe de nacht de menselijke aanwezigheid verraadt, die signalen, die lichtjes, die onrust. Die simpele ster in het donker, de verlatenheid van een huis. Er dooft een licht, een huis sluit zich op rond zijn eigen liefde. Of rond zijn eigen verdriet. Het geeft niet langer signalen door aan de rest van de wereld. Ze weten niet waarnaar ze verlangen, die boeren die leunen op hun door een lamp verlichte tafel. Ze weten niet hoe ver hun hoop reikt in die donkere nacht die hen omsluit. Maar Fabien ontdekt het als hij van duizend kilometer ver komt en zijn ademende machine voelt deinen op de golven van lucht, nadat hij door tien onweersbuien, als slagvelden, getrokken is, afgewisseld door maanverlichte vlakten, om dan met een gevoel van overwinning het een na het ander, die lichten te bereiken. Die mensen denken dat de lamp alleen maar over hun bescheiden tafel schijnt, maar op tachtig kilometer van hen vandaan wordt het signaal van dat licht opgevangen alsof ze het wanhopig heen en weer zwaaien ergens op een onbewoond eiland in de volle zee.

II

Zo keerden de drie postvliegtuigen uit Patagonië, Chili en Paraguay vanuit het zuiden, het westen en het noorden terug naar Buenos Aires. Daar werd op hun vracht gewacht voor het vliegtuig naar Europa, dat tegen middernacht zou vertrekken.

Drie vliegers, ieder achter de motorkap van een zwaarbeladen schuit, onzichtbaar in de nacht, waren nu met hun gedachten bij de vlucht en zouden vanuit hun woelige of kalme hemel afdalen naar de uitgestrektheid van de stad, langzaam, als de wonderlijke gedaanten van boeren die van de hellingen naar de vlakte komen.

Rivière, de chef van het hele luchtnet, ijsbeerde over het vliegveld van Buenos Aires. Hij was weinig spraakzaam. Tot de drie vliegtuigen binnen waren, was de afloop van deze dag voor hem onzeker. Iedere keer dat er weer een nieuw telegram bij hem binnenkwam, beseftte Rivière dat hij bezig was het lot iets te ontfoetselen, het

ongewisse terug te dringen, zijn bemanningen vanuit de nacht op de oever te trekken.

Een medewerker hield Rivière staande en gaf hem een bericht door van het radiostation. 'Het toestel uit Chili meldt dat de lichten van Buenos Aires in zicht zijn.'

'Mooi.'

Rivière hoorde het toestel naderen. De nacht gaf er een vrij, zoals de zee met haar eb, haar vloed en haar mysteries op het strand de schat prijsgeeft die ze zo lang verborgen heeft gehouden. Later zou ze ook de twee andere overdragen.

Pas dan zou deze dag tot een goed einde zijn gebracht. De vermoeide bemanningen zouden gaan slapen en door verse krachten worden afgelost. Maar ook dan zou Rivière geen rust hebben. Het toestel naar Europa zou hem vervullen van nieuwe bezorgdheid. Zo zou het altijd blijven. Altijd. Voor het eerst merkte de oude vechter dat hij moe was. Nooit zou de aankomst van de vliegtuigen de overwinning zijn die de oorlog beëindigt en een tijdperk van weldadige vrede inluidt. Nooit zou hij een stap kunnen doen die niet gevolgd zou worden door duizenden identieke stappen. Rivière voelde zich alsof hij sinds lang een zware last torste, met alle kracht van zijn gestrekte armen. Een inspanning zonder rustpauze, zonder eind. 'Ik word oud.' Hij zou pas oud worden zodra hij in de actie alleen niet langer voldoening zou vinden. Het verbaasde hem dat hij nadacht over problemen die nog nooit hij hem waren opgekomen. Maar steeds weer

kwamen ze op hem af, met een weemoedig gefluister, al die goede dingen van het leven die hij steeds op een afstand had gehouden, als een weggeëbde oceaan. 'Is dat alles al zo dichtbij?' Hij besepte dat hij alles wat een mensenleven zoet maakt beetje bij beetje voor zich uit had geschoven, naar de ouderdom, wanneer hij er tijd voor zou hebben. Alsof je werkelijk eens de tijd zult hebben, alsof je aan het eind van je leven die vrede en rust zult vinden waarvan je hebt gedroomd. Maar er is geen vrede. Er is misschien zelfs geen overwinning. Want nooit zullen alle koeriers voor eens en altijd veilig binnen zijn.

Rivière bleef staan bij Leroux, een oude voorman die druk bezig was. Ook Leroux was al veertig jaar aan het werk. Een arbeid die al zijn krachten opeiste. Als Leroux 's avonds om een uur of tien, of tegen middernacht, thuiskwam, wachtte hem een andere wereld, geen mogelijkheid tot ontsnapping. Rivière glimlachte tegen de man die zijn ernstige gezicht ophief en op een blauw geworden as wees. 'Die zat lelijk vast, maar ik heb hem los gekregen.' Rivière boog zich over de as – hij ging weer op in zijn werk. 'We moeten de monteurs zeggen dat ze die onderdelen niet zo vast aanzetten.' Hij ging met zijn vingers over de plek waar het lager uitgelopen was, keek toen opnieuw naar Leroux. Er welde een vreemde vraag naar zijn lippen bij het zien van dat strenge, gerimpelde gezicht. Hij moest er zelf om glimlachen.

'Heb jij je in je leven veel met de liefde beziggehouden, Leroux?'